

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LI.

Nr. 78.

Brașovu, Vineri, 8 (20) Aprilie

1888.

Nou abonament la „GAZETA TRANSILVANIEI”.

Cu 1 Aprilie 1888 st. v. s'au deschis nou abonamente la care invităm pe toți amici și sprijinitori săi noștri.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:
pe trei luni 3 fl.
pe șase luni 6 fl.
pe un an 12 fl.

Pentru România și străinătate:
pe trei luni 10 franci,
pe șase luni 20 franci,
pe un an 40 franci.

Abonarea se poate face mai ușor și mai repede prin **mandate postale**.

Domnii, cără se vorăbui din nou, să binevoească a scrie adresa lămurită și a arăta și posta ultimă.

Administrația „Gazetei Transilvaniei”.

Brașovu, 7 Aprilie st. v. 1888.

Caracteristice pentru situația interioară în Austria suntu a cusrile ce se facă guvernului Taaffe din partea partidelor estreme ale naționalităților și ale Germanilor din opoziție cu ocasiunea desbaterei generale a budgetului.

Mare amărăciune a cuprinsu și pe naționalitățile din Austria pentru că vădu că cauza loru nu mai înainteză. Cu deosebire Cehii suntu de unu timpu încocă forte nemulțumiți cu mersul lucrurilor.

Acestei nemulțumiți a datu viuă expresiune conducătorul Cehilor tineri Dr. Gregr într-o vorbire, care în părțile ei esențiale a fost aplaudată de întrăga dréptă.

Nu schimbă nimicu din importanța acestei vorbirii faptul că partida lui Rieger se ține rezervată din cause de oportunitate. În fondu Gregr a datu expresiune numai opiniunei publice a poporului cehu, când a chemată pe toți delegații cehi ca martori, că Cehii nu mai au incredere în guvernul Taaffe.

Din aceste consideraționu aflăm de bine a face cunoscutu și cetitorilor noștri cuprinsul vorbirei lui Gregr, care aruncă ore care lumină asupra stărilor actuale din Austria :

Deputatul Dr. Gregr declară înainte de toate că elu și cu soții săi de principii voră vota în contra încuviințării bugetului. Prin refuzul loru Cehii tineri voiesc numai să dea expresiune neliniștirei, adenei nemulțumiți și amărăciunii ce a cuprinsu pe poporul boem din cauza direcționei și a modului de procedere alu guvernului actualu. Poporul boem s'a saturat de a mai sprijini unu guvern, care nu satisface postulatele lui dreptu și l'u totu amețesce cu promisiunii, pe caru nu se găndesc a le împlini.

Ce a enunțat guvernul în programul său, ce este cuprinsu în discursul tronului dela 8 Octombrie 1879? Acestu mesajul recunoște și aprețiează înainte de toate convingerile de dreptu ale poporului boem și asigură, că prin intrarea în parlamentul centralu (Reichsrath) a deputaților boem acese convingerile de dreptu nu se voră vătăma. Care suntu aceste convingerile?

Poporul boem e convinsu — dice Gregr — că regatul boem formeză o individualitate istorică de dreptu publicu nedivisibilă, care este legată cu celelalte

țri numai prin sanctiunea pregeamatică, legătură ce se exprimă în acutu încoronării împăratului Austriei ca rege alu Boemiei. Poporul boem regretă profundu și durerosu, că speranța lui cea mai fierbinte, de a vedea coronație sale pe capul regelui săn nu s'a împlinitu până acumă.

Cehii stăruiesc pentru recunoșcerea dreptului publicu alu Boemiei și nicu nu le vine în minte a face unu secretu din acesta, mai ales după ce însuși monarchul a recunoscutu de repetite ori aceste veaderi ale poporului boem și le-a apreciatu în modul celu mai solemnul. [Aici cităză Gregr diploma împ. dela 20 Octombrie 1860, rescriptul împ. dela 26 Septembrie 1870 și promisiunea făcută în rescriptul împ. dela 12 Septembrie 1871 în care se dize că Maj. Sa recunoște drepturile regatului și este gata a reînnoi acestă recunoștere cu jurămēntul său de încoronare.]

Când a venit la cārmă guvernul Taaffe cu programul lui, poporul boem speră că acestu guvern va realiza promisiunile Majestății Sale stăruindu a modifica constituționea centralisatoru și nivelațore în sensu autonomisticu. În acestă privință poporul boem s'a amăgitu cumplitu, căci în locu de a se largi competența dietei sale, autonomia Boemiei a fost în continuu restrinsa.

Arată apoi Dr. Gregr, că în dieta regatului Boemiei nu se mai tracteză obiecte de valoare mai mare și mai alesu de valoare politică. Guvernul actualu dela care se aștepta să fie autonomistu e totu așa de centralistu ca și cele premergătoare, numai cu deosebirea că lucreză cu ajutorul majoritatii autonomiste din parlamentu.

Mai departe discută acelu punctu din programul guvernului în care se dize: „Interesele spirituale și materiale ale tuturor poporelor imperiului le va cultiva cu aceeași îngrijire și necurmatu guvernul Meu“.

„Într'unu timpu“, dice Gregr, „când principiul de naționalitate a devenit celu mai puternicu motoru alu vieței poporelor, de sigur că susținerea naționalității este celu dințau și celu mai înaltu interesu spiritualu pentr'unu popor, care se vede amenințat u în esistență sa națională. Într'o asemenea situațione se afia și poporul boem strimtoratul de două părți de poporaționea germană agresivă (Oho! în stânga) — acesta trebuie să vă măgulească [Risete în stânga] postulă avansatul alu lumii slave“.

Speram, dice Gregr, că guvernul actualu va face finitul sistemului de germanisare. Adevăratu că cabinetul Taaffe n'a pășită pe cărarea germanisării brutală, dăr pentru aceea a alesu unu drumu mai periculosu infiltrându pe ascunsu veninul germanisării în popor. Limba germană este și aqă privilegiată chiar în districte curăță boeme. Esamenele germane la academiile cehice nu sunt încă nici aqă cassate. La drumurile de feru se preferă limba germană. La milizia sunt rēu văduți oficerii, caru se folosescu de limba loru maternă. În cercurile boeme se numescu încă funcționari, caru nu cunoscu limba poporaționei, doavă că guvernul actualu și fără titlul odiosu de „limbă a statului“ voiesc să susțină preponderanța limbei germane în Boemia.

Décă guvernul ar fi fostu pătrunsu de adevăru, că susținerea și întărirea statului e condiționată de susținerea și

intărirea naționalităților slave ale statului, ar fi creatu de multu o lege de naționalitate, care să delăture temerea constantă a poporelor pentru esistența loru națională și să creeze astfelu: patriotismul austriacu. (Forte bine! în dréptă.)

În privința asigurării naționalității noastre stămu dăr totu acolo, unde amu statu înainte cu 9 ani, adauge Gregr. Dăr sub interesele spirituale ale poporelor nu se ntelege numai naționalitatea ci și libertatea cetățenescă, care culminează în dreptul de a-si desvolta naționalitatea sa și a si-o păstra nealărată. Nici pe acestu teremă n'a fostu cruceță poporul boem.

Gregr vorbesce apoi de modul cu s'a practicătă libertatea pressei sub ministrul de justiță Prazak, care a supusu pressa arbitriului procurorului. Vorbesce apoi de nenumărantele confișcaru de diare, de sentințele multe pentru înaltă trădare, lesă-Majestate și alte crime grele, caru facu pe omu să credă, că cetățenii Austriei sunt o bandă de criminali. „Naționali Listy“, făia Cehilor tineri, a fostu confișcată sub guvernul actualu de 311 ori pe când sub celelalte guverne a fost confișcată numai de 150 de ori. Justiția de cabinetu este semnul unui guvern despoticu și pressa în Austria e supusă unei constituționi nu numai antirepublicane, ci și usurpatore, căci aceia, caru au votat acestă constituțione, și-au adausu în modu arbitraru o putere constituuantă, pe care ei au refusat alegătorilor loru.

Nu mai bine ca cu pressa stă lucrul și cu dreptul de întrunire. Gregr amintesce aici oprirea banchetului pentru Strossmayer în Viena și dize:

„In același timpu, când în Austria se serba mōrtea împăratului Wilhelm, a învingătorului dela Königgrätz, când foi austriace apăreau încadrare în negru, când deputaționi austriace mergeau la Berlinu, poliția a decretat, că nu e permisă a se da banchetu în onorea lui Strossmayer, a acelu bărbat, care are meritul, că revoluționea din 1848 a pututu fi suprimată de regimetele croate [Bravo! în dréptă]. Cunoscuta vorbă: „mulțamirea casei Habsburg“ are și aqă valoarea ei. [Mișcare] și poporele slave voră țină minte acesta mulțumire. [Bravo! în dréptă]. Dăr este totodată o tristă dovadă cătu de adênc a cădută de judecătă și acăstă jumătate a monarhiei sub tirania răssei maghiare.“ (Aplause vii în dréptă).

Vorbesce apoi Gregr de multe opriri de întruniri și de legile exceptionale introduse de guvern și esclamă: „Austria nu e unu statu liberalu, nu e nici unu statu absolutistu, ci e ceva mai rēu, este unu statu alu arbitriului ministerialu birocraticu sub masca așeđmintelor constituționale.“ (Aprobări sgomotose).

Critică mai departe starea financelor, care, dize, a devenit u mai rea sub acestu guvern și resumându toate întrăbădă se mai poate mira cineva, că poporul boem a perduță încrederea în acestu guvern?

Gregr încheie dicându: „Décă Austria ar fi incurcată odată într'unu răsboiu de unde să vină entuziasmul poporului, décă majoritatea nu poate privi în statu altceva decât o putere inimică și pe a-supitorul nisuințelor sale naționale? Să răspundă la acesta cestiune ministrul de răsboiu; cumcă însă lucrurile au ajunsu aici, are să mulțumescă supremul comandantul alu armatei acelora, caru au omorită insuflătirea pentru dreptu și a-

„Gazeta“ ieșe în fiecare dă.
Abonamente penză Austro-Ungaria
Pe unu anu 12 fl., pe săse lunu
6 fl., pe trei lunu fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unu anu 40 franci, pe săse
lunu 2 fl. 50 cr. Cu dusul în
casă: Pe unu anu 12 fl., pe
săse lunu 6 fl., pe trei lunu 3 fl.
Unu exemplar 5 cr. v. a. său
15 bani.
Atâtă abonamentele cătu și
insertiunile sunt a se plăti
înainte.

Abonamentul pentru Brașovu:
la administrație, piata mare
Nr. 22, etajul I: Pe unu anu
10 fl., pe săse lunu 5 fl., pe trei
lunu 2 fl. 50 cr. Cu dusul în
casă: Pe unu anu 12 fl., pe
săse lunu 6 fl., pe trei lunu 3 fl.
Unu exemplar 5 cr. v. a. său
15 bani.
Atâtă abonamentele cătu și
insertiunile sunt a se plăti
înainte.

vîntul patriotismului. [Aplause în dréptă]
Noi [Cehii tineri] suntem prea slabă ca să răsturnăm guvernul, dăr pretindem să să-șă esecute programul dela 1879.

Boulanger cătră alegătorii săi.

Generalul Boulanger a adresat alegătorilor săi din departamentul de Nord următoarea scrisoare:

Diua de 15 Aprilie va însemna pentru tără datul unei adevărate liberări. Ați opusă cu curagiu rezistență tuturor presunilor și ati luat u positiu contra tuturor tiraniilor. Spre a asculta de conștiința loru, lucrătorii, pe caru au încercat a-i înfrica, și-au pusu în jocu chiar pânea loru de tôte dilele. Se cuvine onore stăruinței și bravurei vostre. Politicii, caru totdeuna au numai să amâne unu programu de pe o di pe alta, pretextau că nu ntelegă profesiunea mea de credință. Voi ati înțeles o și cu mine ati cerută disolvarea unei camere condamnate la neputință și revizuirea unei constituționi nu numai antirepublicane, ci și usurpatore, căci aceia, caru au votat acestă constituțione, și-au adausu în modu arbitrar o putere constituuantă, pe care ei au refusat alegătorilor loru.

Ceea ce cere Francia și ceea ce voi și cu tără intăritu sub numele meu, este o adunare națională constituțiantă, dinaintea căreia dispare orice ambiție și care în republică va da poporului locul celu largu, ce are să-l ocupe și pe care totdeuna i-l au promis și din care a fostu sistematicu îndepărtat. Interesele noastre suntu acelea ale patriei și ale republicei, dăr re-publicei și patriei nu este de ajunsu a trăi, ci trebuie să o și scimă protege și apăra fără nici unu cuget provocator. Impreună vom merge cătră acăstă mare problemă și, tără a ne lăsa să ne înstrăinăm prin calumnii, asupra căror tocmai acum ati pronuntat verdictul vostru, vom lucra ca să facem republica și patria respectată și indistructibilă.

Trăiască Francia! Trăiască republica!

Ungurii și legea de presă absolutistă.

Foile unguresc suntu forte indigne din cauza unei sentințe aduse de judele reg. de cercu din Ciucu-Sereda contra corectorului Nagy Imre dela „Szekely Nemzet“. Lucrul stă așa: „Szek. Nemz.“ publicase unu articul vătămătoru la adresa unui advacat și la adresa procurorului r. din Ciucu-Sereda, deși cu numele nici unul din ei n'a fostu amintit. Ofensația imânără corectorului Nagy Imre o declară că s'o publice în diară, ea justificare. Deorece însă declarația nu s'a publicat, judele r. din Ciucu-Sereda l'a condamnat pe corectorul, amersat unei ordinaționi din 1857, la 50 fl. amendă, său 5 dile închisore. Condamnatul însă nu este redactoru respunzătoru alu diarului și de aceea este cu atâtă mai mare înverșunarea foilor unguresc, caru ceru să se dea lui „Szek. Nemz.“ satisfacțione pentru acăstă ofensă din partea numitului jude r.

Incidentul acesta fi oferă deputatului Beksics Gusztav ocaziune ca să scrie pe prima pagină a lui „Kolozsvar“ dela 16 Aprilie unu articul, în care cere cu insistență reformarea legei de presă.

Beksics dice, că reformarea legilor de presă o cere chiar interesul libertății de presă, și acesta nu pentru că dără în Ungaria n'ar fi liberă pressa, căci — dice elu — e mai liberă ca oră unde, afară de Anglia și Francia; este deplină și necondiționată liberă; ci motivele cară ară reclamă cu urgență reformarea legilor de presă constau după Beksics în împrejurarea, că nu e bine să existe astăzi nici urmă de regulamente aduse prin anul 1857, adecă în era absolutismului, căci — dice elu — acestea nu apără în Ardealu ideea de statu maghiar contra pressei daco-române și ultra-săsesc. Apoi continuând, Beksics scrie între altele:

„Guvernul lui Tisza atât de mult respecteză libertatea pressei, încătu n'a instituit regulamente exceptionale de presă (sic!) nici pentru Transilvania... Juriul garantă numai o slabă apărare contra atacurilor de bandiți îndreptate asupra statului maghiar; puterea judecătorescă exercitată de jurați de ai naționalităților n'a oferit nici o garanție. In Clușu celu puțin se condamnă înjurătorii națiunii și statului maghiar; în Brașovu (vré se dică pote Sibiu?) ei au fost lăudati...“

După acesta își exprimă Beksics încă odată părerea, că urmele legilor din timpul absolutismului trebuesc sărse, căci acestea favorizează presa naționalităților și dau nascere la apariții, ca cea ivită cu condamnarea co-redactorului dela „Sz. Nemz.“ Dice că procedura penală ar face să inceteze de sigură totă abusurile prin cară nici acum nu se recunoște o Ungarie unită, și în genere o ideă de statu maghiar. Dér când vomă avé noi procedură penală? — se întrebă Beksics, mai cerându încă odată nu numai oprirea regulațelor de presă rămase din absolutism, ci și revisiunea legei de presă.

Va să dică Beksics și soții săi cără pentru Unguri deplină libertate de presă fără nici o rezervă, er pentru naționalitate cără să se transforme legea de presă absolutistă austriacă în lege de presă absolutistă ungurăescă, care scimă ce'nsemnéză.

SCIRILE DILEI.

Luându notă despre respingerea cererii de nulitate a d-lui Stefanu Bobancu, „Ellenzek“ face urmatoreea observație: „Acum aşadară în arestul din Năsăud pot să aeriseze odaia închiriată pe patru

lună a d-lui vicedektorulu Bobancu, căci nu peste multă timp va sosi locuitorul ei“.

Ce suflete nobile! Cum îngrijescu ei până și de aerisirea odăilor temnițelor ungurești, când e vorba d'a le infunda cu Nemaghiar, cără luptă pentru îmbunătățirea sortei neamului lor! Si totu se mai plângă aceștia de persecutare! Ce ingratitudine!

Ministrul unguresc de agricultură a publicat pentru plantarea de păduri, în scopul d'a se împedea dărimarea pământului de pe dealuri și munte și formarea de năsăpă foitoru, trei premii mari (1000 franci, 800 fr. și 500 fr.) și trei premii de recunoșință (400 fr., 200 fr. și 100 fr.) ce se vor da în anul 1893 din fondul forestier ală tării. Potu concura toți cei cără au plantat păduri în 1888 pe spese loru, er nu pe ale statului.

După cum spună direcțile din București, d-lu Michailu Cogălniceanu e greu bolnavu. Dorim distinsului bărbatului de statu cea mai grabnică și deplină însenătoșare.

Inspectarea administrativă a căii ferate vicinale Deșiu-Zelău se va face la 11 [23] Aprilie.

Ni se scrie, că d-lu Augustinu On. Paulu, teologu din diecesa Oradei-mari în seminarul central din Pesta, a obținut la universitatea de acolo stipendiu de 250 fl.

In cercul Deșiuului recrutarea a datu de rîndul acesta rezultate fără nefavorabile. Din 889 de recruți au fostu înrolați în armata comună numai 77, la hoină 17, la supravisitață au rămasu 15, er 103 nu s'au prezentat la assentare. In Cojocna assentarea se va începe la 30 Aprilie n., prezentându-se cu acăstă ocazie și clasa a IV-a de etate.

In Aiudu s'au ivită difterita în modu fără îngrijitoru.

Gorespondența „Gazetei Transilvaniei.“

Constanța, Martie 1888.

Domnule Directoru! Am cetită în „Gazeta“ nôstră din 4 (16) c. nr. 49 o scurtă notă asupra balului mascatu de societate arangiatu la 3 c. în sălonele gărei orașului Constanța.

Intenționea mea nu este de a face precum s'ar cuveni, o dare de sămă mai pe largu asupra acestei petreceri și acăstă pentru cuvântul, că scopul eminamente

umanitaru pentru care să arangiatur acescă balu este de unu caracter strictu localu, în consecință înainte de realisarea lui nu era necesară să fiă publicat.

Voiescă însă să rectifică două erori ale raportorului „dobrogeanu“ ce le-a lăsatu să se strecore în notă de mai susă.

In notă se spune: A. S. Gafeneu, Directorul gărei din locu. Domnul A. S. Gafeneu ingineru distinsu și vechiu funcționarul ală căilor ferate este Directorul de exploatare ală căii ferate dobrogene a statului român, linia Constanța-Cernavoda, er nu directorul ală gărei, căci găurile au „s'efi“ și aicea ca în totă lumea.

Totu astfelu este greșită și frasa, că spitalul ce se va înființa din produsul netu ală balului „va aparține gărei.“

Și acum, decă am atinsu acăstă cestiune fără voia mea, siliciu însă de raportorul dobrogenu, voi spune și scopul ce se urmarește prin arangierea balului.

Constanța a începută a se europeană numai de când este a României. De ospicii pentru infirmă este aproape lipsită. Calea ferată Dobrogenu are personalu numerosu inferioru și uvrieru. Pentru casuri de boli provocate prin accidente neprevăzute, bună-óră: ciocniri de trenuri, deraiările etc. personalul ibită de aceste nenorociri nu avea unde să-și alineze și alunge suferințele la timpu.

Directiunea pentru remedierea acestui inconvenientu, a luată ea însăși inițiativa înființări unei „infirmerii“ pentru căutarea personalului inferioru din serviciul ei.

Autorul acestei salutare idei este Directorul de exploatare A. S. Gafeneu er comitetul organizațorul ală „infirmeriei“ este constituită din sociale ampliaților superiori ai acestei linii, în frunte cu sora Directorului, d-șora Elena S. Gafeneu.

Același comitet de domne, pentru casul de față formându unu felu de surori de caritate, și-a luată asupra sa și fatigioșa sarcină de a supraveghia infirmeria ce se va înființa.

Primită Domnule Directoru încredințarea distinsei stime ce vă conservă.

George dela Pintie.

Întâmplări diferite.

Vagabundu. In năpte de 13 Aprilie n. c. poliția din Papolța a pusă mâna pe doi vagabundi, de cără foile ungurești spună că ar fi de naționalitate română, de cumva n'oră fi chiar ungur. La tōte întrebările ce li-au adresat, au datu nisice răspunsuri fără caracteristice. Unul din ei se dice că a venită din România și că în Doboli s'ar fi încuar-

tat la unu Română, pe care l'a înșelat cu imbrăcămintă și l'a făcut să-lăsa transpōrte cu căruța pără la Papolța, mințindu-i că e omu bogat și că vineindu cu elu pără la Papolța și va plăti bine atâtă hainele, cătu și cărușia. Ajungându însă în Papolța, vagabundul începă să facă cărușului oferte de căsători, indemnându-l să mărgă la petite pe la omenii cără au fete. Va să dică în locu de bană, elu și oferi fete. Alu doilea vagabundu imita pe celu dintăiu, cu deosebire numai, că nu-și scia spune locul nascerei. Odată spunea că e din unu satu, altă-dată din altă satu. La urmă locuitorii veniră la idea, că oșpetii loru nu suntu pome bune. Ii denunță la poliția, care pe amândoi ii aresta.

Fecunditate. In Seps-Sâangeorgiu a răposată qilele acestea femeia unui co-jocar, care în privința fecundității a datu exemplu aproape ne mai pomenit. Ea a datu nascere în viéta sa la 26 de copii, dintre cară însă numai unul trăsesce.

Nenorocită. In pădurea Prejmerului unu tăiatore de lemne fu ucisă de unu arbore, care a cădută peste elu.

Încercare de sinucidere. In Clușu s'a aruncată comerciantul Emanuel Viksz în Someșu cu intenționea de a se sinucide. A fostu scosă încă viu din apă. La acestu pasu l'ar fi impinsă referințe familiare nefavorabile.

Să dormim năpte cu ferestrele deschise?

Profesorul Dr. Reclam din Lipsca scrie în privința acăstă următoare:

Cu nedreptă se crede în poporă, că nu este bine, ba chiar periculosu a dormi cu ferestrele deschise și cum că peste totu, aerul de năpte este stricăios. Curentele de aeru în timpul nopții suntu stricăiose numai în regiunile acelea, unde terenul este înăstănosu, fiindcă exhalăriile pericolose sănătății se ridică în aeru tocmai în timpul nopții. In regiună unde pământul este uscatu, pe munți și etajele de susu ale edificioru, tocmai din contră aerul în decursul nopții este mai curată și mai sănătosu, ca în decursul qilei.

Cine vrea să-și introducă în o-dale sale prin ferestrele deschise acescă aeru, are să urmeze în modulă următoru: decă i stă la dispozițione, afară de odaia de dormit, încă și o altă odaia, care în decursul nopții rămâne nelocuită, să deschidă ușa întăribele aceste odăi și să lase în odaia a două amăsură temperaturei anuntimpului unu geamă séu două, séu în

lesu tu mandatulă tău de deputat, dreptu-i?

— Totuși nu tocmai aşa, Sfântul meu judecătoru. Si aceea ar fi fostu întrădevăr imposibil. Cugetă numai: când am fostu chiamată în corpul legislatoru, eram tineră și fără slabu pregătită pentru acăstă. Eu nu făcusem studii aprofundate nici într'unu ramu ală sciințelor de statu. Intrăga mea echipeare pentru parlamentu a statu pe acelă timp din anumite opinioane preconcepute, idei, ce prinsesemu icl-cole din scrieri diaristice și din reunioane, concepte drăgălașe, care au fostu mai multă rezultatul unei aplecări naturale, decătă ală unei precugetări mature. Așa votările mele, lucru naturalu, că purtau cu sine semnul neesperianței. Eu votam órecum cu ușurință într'unu înțelesu séu altulă așa precum mă lăsam a fi condusă séu de amorul propriu, séu de studiele mele superficiale, séu chiar de exemplul amilor mei. Mai târziu, după ce meditarea, esperianța, și unu studiu seriosu mi-au deschisă ochii, am cunoscutu fără greutate, că eu, în multe casuri, am urmatu o cale falsă, și am combătutu ce ar fi trebuitu să apără, din contră am partințu ce ar fi trebuitu să combatu.

Insă a mă întorce de pe acăstă cale

FOILETONULU „GAZ. TRANS.“

(1)

Parlamentariul său deputatul întea divanului cerescu.†)

— „Bueurosă voiu lua la cunoștință,“ dice Sf. Petru, „că tu, în calitatea ta de membru ală parlamentului, la legislație numai de considerarea binelui comună ai fostu condusu; că tu ai vorbitu și ai votat după conștița ta.“

— „Binele comună și conștița mea au fostu fără îndoelă conducătorii mei de tōte qilele, Sfântul meu judecătoru!“

— „Acesta e unu răspunsu,“ dice Sf. Petru, „pe care eu l'asă numi iesuisticu, decă așă voi să foloseșc modulă de expresiune ală unor limbi rele, dără departe de mine aceea! Voiescă însă să te înreibu, óre acești îndatinări conducători fostu-ți-ai conducătorii de tōte qilele?“

— Ce să respondu la asta, Sf. meu judecătoru? Aceea aternă de conceputul lucrurilor. Binele comună se poate concepe din laturele lui cele mai varii!

*) Din opul Fugements de Monseigneur Saint Pierre (Judecători d-lui Sf. Petru). Par André de Pas. Paris 1879.

Insă între deosebitele pretensiuni ale a-celuia, care căteodată între sine se contrariează, pote conștița să se liniștească ușor, avându la îndemână principiul „In dubius libertas, adeca...“

— „In cele îndoiiose libertate,“ îlă intrerupe Sf. Petru, „princepū eu acăstă, după darul limbilor, ce înainte de astă cam cu două mii de ani l'am primitu, înainte de ce ai fi sciuțu tu barem unu cuvântu latinesc. Însă ceea ce nu princepū e casuistica ta; aceea îmi pare a fi pré inventiōsă, esplică-te mai claru.“

— „Voiu încerca, Sfântul meu judecătoru. Desei, că binele publicu arată varii pretensiuni, una din aceleia este, fără contradicere, că poporul să i-se dea legă bune; alta e că poporul să aibă încredere în legislatori săi. Décă acăstă din urmă lipsesc, cum va respecta atunci poporul legile, care i-sau datu? Înțelegă deducerile mele?“

— „Mă nisuesc,“ dice Sf. Petru.

— „Acum, ca poporul să aibă încredere în legislatori săi, înainte de tōte acești nu trebuie suspicioană, pentru că și ei, ca cei mai mulți oameni, cără astădi dicu negru și mână albă, și vice-versa, sunt supuș schimbării părerilor loru. Căci decă i-ar suspicia astfelu, atunci cu dreptul ar putea dice, că legea, ce

i-au dat'o, ar avea cu totul altă coloare, decă respectiva sfatuire și votare ar fi urmatu, în locu de astădi, ori mai na-inte ori mai târziu cu o di. Pricepi-mă.“

— „Mă silescă a te pricepe,“ dice Sf. Petru.

— „Prin urmare trebuie,“ reluată érăști cuvântul deputatului, „celu puținu după modesta mea părere, să încunjeze legislatori său cu cea mai mare băgare de sămă ori ce aparițione ce l'ar înfățișa ca nestatornicu, nesigur, schimbătoru, și că ar face legile după împoldul eventualu, momentanu, căci acăstă l'ar scăde în opinioanea publică. La înțelesu m'am esprimat?“

— „Așa, așa,“ răspunse Sf. Petru, „nu mai puținu credu și eu a cunoșce din esplicările tale, înțătă confuze, ce voiescă a'mi clarifica. Tu vrăi să dică: deorece e în interesul tău de a avea legă, care să se respecteze, fiindcă acelea suntu făcute de bărbăti luminați și conștițioși, așa trebue să se nisuesc și a fi unu astfelu de bărbat. Pentru acăstă cu diligință conștițiosă a trebuit să se studiez mărele întrebări ale binelui publicu, care ai fostu chiamată a le deslega, și votarea ta să se fi fostu totdeauna expresiunea convingerei tale. Așa tăi ai în-

de cursul lunilor celor calde din vîrătote geamurile de sus și de jos deschise. — Cine are însă o singură odia de durmitu, fără altă odia laterală, să deschidă unu geam de sus dela o ferestră (care este cătu se poate de depărtată dela locul unde se află patul) și să-l lase crepat, puindu între crucea ferestri și ferestră unu dopu de plută. În acăstă poziție se ficează geamul deschis legându-l cu unu șiret de celălalt pentru ca să nu se deschidă mai tare în cursul nopții și să rămăne numai o crepătură pentru circulația aerului; în fine se lasă gialusii în jos. Astfel se premenesc în cursul întregii nopți aerul și se echilibreză temperatura lui. Într-un astfel de aeru rece și curat somnul este cu multu mai sănătosu și diminuța se simte omul cu multu mai puternic, ca într-unu localu închis și plin de aer viuosu. Vara când dormu cu ferestrele deschise, când te deșteptă diminuța simț mai multă poftă de lucru și osteneala nu te coplișește atât de ușor.

Mai are și altă avantajiu deschiderea geamurilor de sus. Nu numai că se premenesc mai iute aerul din odia, dăr nu mai suntem espuși atât de multu consecințelor rele ale curențului de aeru. De curent n'avem să ne temem, decă nu suntem năduși, căci nișă odată nu produce bôle; pentru persoane sănătose și nu prea delicate și clocite, curentul nu este nișă pe departe atât de stricăiosu, ca aerul strică dintr-o odia, unde nu este curentu. Frica de curent s'alătit printre cmeni fără să fiă motivată și la unele persoane a ajunsu păna a fi ridiculă.

Cuvântu funebru,

rostitu la înmormântarea tinerului Septimiu Mihăescu din Craiova, doctorandu în medicină.

Tristă Adunare! Orice lucru are inceputul și sfîrșitul său, și orice ființă se nasce, trebuie să și moră. Aceasta e legea creației. O flore răsare primăveră, se desvoltă, și răsfață frumosese sale colori sub raidele învietoare ale soarelui, și după ce ne desfățează cu frumusețea și miroslul ei plăcutu, de care umple aerul, se vestejește și more. Mărețul stăjaru și bradul muntilor din micuț copacel devine o măiestosă podobă a naturei; apoi, împlinindu-și destinație și cursul existenței, cu incedul se usucă și elu, și se preface în pulbere. Așa se trecu totu și cu totii dela cea mai neînsemnată plantă păna la omu, și dela păstoru păna la rege.

Ei omule! te credi mare și învingitoru. Décă ai învinsu unu leu, unu tigru, ai disu că ești triumfatoru; décă ai cuprinsu o teră, te-ai numită cuceritoru; ai luat fulgerul din nori și ai

disu că ești domitorul naturei. Da; ai învinsu ființele și puterile brute ale naturei, căci tu ești spiritu, și cea mai mare putere a universului este spiritul. N'ai reflectată însă, că o gloria mai mare decâtă aceasta este a te învinge pe tine însuți, a-ți mărgini nemăsuratele tale poftă și aspiraționu, și a-ți sci termuri locul și timpul tău în mijlocul naturei.

Facem sgomotu cătu trăim, ne înțemă mari și mândri unii de alții, și trăim ca și cum existența noastră ar trebui să fie eternă. Ne gândim că atunci ne-amu împlinită scurta cale a vieții și ne întorcem în oceanul nemărginitu alu puterii necreate; neînsemnatele noastre individualitate nu se mai cunoscu; se contopescu întruna, precum riurile micu și păraiele se amestecă și se contopescu întruna, în simbolu mării spre care alergă totu impreună.

O singură ființă, o singură putere, este fără incepătu și sfârșită: este ființă său puterea eternă, din care amu ești și în ființă căreia ne întorcem cu totii.

E tristă însă, când florea cade, lovită de grindină, înainte de a-și fi împlinită destinațiea sa; este o nespusă durere a muri omul în florea tineretei. Câte visură și dorință, câte speranțe nu se stingă atunci cu ele, lăsându în urma loru durerea și pustiul!

Septimiu Mihăescu, doctorandu în medicină dela universitatea din București, fiul venerabilui profesoru Simeonu Mihăescu dela liceul din Craiova, de abia împlinise 27 de ani, și acum, când din florea mândră, care împodobia câmpul părintescu, avea să devină stîlpă alu familiei, când era să fie fală și sprijinul nemăngăiaților săi părinți în timpul bătrânețelor, acum ei îmbrățișeză cu durere numai umbra lui cea rece, care se duce și se depărtează în noianul vecinie.

Septimiu Mihăescu s'a născutu în orașul Zlagna din munții apuseni ai Transilvaniei, în cea regiune muntoasă și clasica numită terra Motilor, la anul 1860, Octombrie 15 — În același anu, cu trei lună mai nainte, părintele său trecu în România și se stabili în Craiova ca profesor la gimnasiul de aici, transformat atunci în liceu. Miculu Septimiu petrecu érna aceea cu mamă-sa și două surori ale lui în casa bunică-sa din acelu orașu, unde se născuse, și în primăvara următoare fă adusă, fiindu înca în fașă, de cără părinții săi, la nouu domiciliu. Cătu de mare fusese bucuria absintelui părinte atunci, când audise despre nascerea celui dintâi fiu, în urma altorui două fice mai mari!

Crescendu elu sub îngrijirea părintescă, făcea cea mai mare bucură părintilor săi, prin chipul lui celu frumosu, prin deșteptăciunea și desvoltarea spiritului său. Ajungendu la etatea de școală, fă dată la școalele de aici, și la 1879 își termină cu laudă studiile lyciale și trecu examenul de bacalaureat. Pentru a-și deschide o carieră independentă și a se face folositoru sie-și, familiei și patriei sale, pe care învățase a o iubi cu devotamentu dela părinții săi, și ales ca specialitate medicina și se înscrise la Facultatea de medicină dela

Universitatea din București, unde treceuse cu succesu laudabilu totu examenele păna la celu din urmă, care singură nu mai remăsese, impreună cu tesa de doctorat. Când se pregătea și pentru acestea, în tómna trecută, fă lovitură de o crudă bolă din care abia restaurațu, se puse din nou pe muncă obositore a casă și la spitaluri, recidivă și cădu din nou în bolă, care nu voi să-l mai părăsescă, și în urma căreia, după grele suferințe, ișt dete sufletul în brațele părintilor săi, unde alergase cu trei săptămâni nainte, căutându scăpare.

Aici cu totu că i-sau dată totu îngrijirile părintesci, și cele medicale de cără doi din cei mai în etate și mai experimentați doctori, nu fu cu putință de a fi scăpatu din gura nemilosoi mortu, care-i tăia firulă vieții la 2 Martie ora 6 d. am. — fiindu cu căteva ore mai nainte împărtășită cu ss. taine ale munitiilor, după dorința sa propriă, voindu să arete cu acesta că, precum a venită în lume ca creștinu, totu așa vră să ea din lume éră și ca creștinu.

Plâng nemângăiată mamă, plângere întristă părinte și întristă familiă; der plângere creștinesc, plângere în resignație. Aduceți-vă aminte de cuvintele aceluia înțeleptu străbunul alu nostru, care dicea că „nu se cuvine se voimă a îndrepta voința Dumnezeiasă.”

„Durum sed levius fit patientia
Quidquid corrige nefas.“
(Horațiu carm. 1, 24, 19).

Ér tu, doiosă umbră, întră linistita în cetatea eternă; mormântu tău nu va sta pustiu: tărima ta rece va fi încăldită de lacrimi durerose. — Rămasu bunu! pentru tot-d'auna rămasu bunu!

Baileanu Magnu,
Elevu din cl. VII a Liceului din Craiova.

Convocare.

Membrii asociației de creditu și depuneru „Prevedere a“ se invită la Adunarea generală ordinată ce se va ține la 10 [22] Aprilie a. c. în Codlea, în localul destinat la 11 ore a. m.

Obiectele:

- Presentarea bilanțului pe timpu din 1 Iulie 1887 păna la 31 Decembrie 1887 din partea Directiunei.
- Dispoziționu asupra profitului.
- Votarea unui regulamentu pentru afacerile interne și externe ale Asociației.
- Alegerea unoru membri în Directiune și în Comitetul de supraveghiere.
- Alte propuneru din partea Asociaților.

Codlea, 1 [13] Aprilie 1888.
Directiunea:
Iosifu Comanescu, Ioanu Boeru,
directoru cassarū.

SCIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. alu „Gaz. Trans.“)

Berlinu, 19 Aprilie. Temperatura împăratului oscilează între

a fostu târdi. Eu m'am fostu abandonat, și pentru onoreea mea politică am fostu necesitată a rămână în atitudinea cea falsă, ce odată am luat'o, căci altcum pățiam primejdia de a perde stima alegătorilor meu și a'mi risca în cameră totu reputaționea mea“.

„Incepă a pricepe“ dișe Sf. Petru, „încătrățintesci cu esplicările tale cele confuse, și că ce va să însemne mandatul, cu care legislatorul e înșestrat: a vota în cutare înțelesu său în contra acestuia, décă elu, deputatul prin aceea corăspunde baremii uneia său alteia din acele cerințe ale binelui publicu, care potu fi de interesu osebitu și întră sine contrariante. Sub pretești, că binele publicu ar pretinde ca legislatorul să nu cadă în suspiciunea că are o atitudine nesocotită, ai tinsu a'ți seusa în ochii mei complicitatea ta în legiferare și pe carea conștiința ta propria nu o rectifică. Si acăstă procedură dică tu că e în interesul reputaționei tale politice. Eu din parte-mi așu fi cugetat, că onoreea unui politicu, care, precum eu presupunu, trebuie să fie unu bărbat plinu de prevedere și conscientiosu, pretinde cu totul altă purtare. Si politicul ore să și privescă onoreea într'aceea, că face pe omeni să credă, că elu nu a fostu niciodată de altă opiniune? că elu, după ce odată cu idei decise a pășită pe cariera vieții sale, mai multu n'a avut respectu de opinioare și faptele altora, pe caru-i-a văzut că se ridică la valoare în jurul său? că socotela lui infalibilă preconcepută în cutare punctu nu o poate schimba nișă studiul său cunoșința de omeni, nișă esperința în afaceri, nișă maturitatea spiritului altora? că elu a rămasu standu pe locu, pe când totu se mișcau înainte? și că în fine progresul carele e legea întregii vieții pentru densul nu a esitat? Te potu asigura, că eu din partem, deși pe acelu timpu eram numai unu simplu pescar, m'așu fi tănită desonorat, décă s'ar fi pututu dice despre mine Simonu, feciorul lui Iona precum mă numiau atunci, că paralelu cu etatea nu a sporită și înțelepciune. Dér ceea ce tu numescu onore, eu numescu rușine, și celu ce nu dice cu mine dinpreună așa, nu e omu cu minte. Cum să mărgă omul înainte pe o cale recunoscută de rea, pentru că cutare din nesocință, păna a nu cunoscă calea cea adevărată, a rătăcită pe aceea? Cu certifică a se ține mortișu de rătăcirea acum cunoscută, numai pentru că mai nainte din lipsă de precauțione s'a privită acea de adevăru? Cu scirea a vinde intere-

sele, pentru a căroru apărare a fostu chișmatu numai ca să nu și recunoșcă că mai nainte a fostu în rătăcire când urma sistemul ce-lu considera de dreptu, pe când acela în următoare sale s'a recunoscută de gresită? Acăsta e nebună! Ba înca și mai rea, acăsta e o crimă! Décă tu așa ai lucratu, apoi ți-ai bătutu jocu de increderea ce alegătorii său pusu în tine. Când tu pentru o vanitate copilărescă — și tu nu vei nega, că acăsta ți-a fostu motivul adevăratu — ai sacrificat binele publicu, atunci tu în locu de a căștiga respectu legislatorilor, ce tocmai diceai că ai socotită a face, ai contribuită la nimicirea acestui respectu, tu ai compromisă legea, tu o ai falsificat în esență ei și totu acestea pentru unu ticălosu amoru propriu, ca să se dică despre tine: ce omu firmu în părerile sale! Insă eu repetă, că a-țea e o crimă, o crimă care strigă după pedepsă la ceru. Pentru că Dumnezeu nu pentru aceea a datu poporului legislatori, ca ei pentru ambiționea loru să se jocă rolul, fără ca să servescă de conducețori poporului. Insă décă ei lucră ca și tine, înșelă cu voia poporului, și cum că acăstă nu e numai o greșelă ca de comună: vei vedea din pedepsă ce o vei lua!

trad. de Gr. Cardoșu.

38½—39½ grade. Respiraționea înainte de amediu să accelerat, sera apără și două óră la ferestră. În consiliul de séra constată medicii că frigurile au încrezut, respiraționea e aproape normală.

Berlinu, 19 Aprilie. Starea împăratului s'a înrețină dela amediu, momentanu, 11 ore din noapte, e îngrăditore.

Scirea făcie „National-Zeitung“, că Rusia își retrage trupele dela graniță, e neîntemeiată; din contră nu e nicăi o îndoială, că înaintările de trupe rusesc spre vestu iau tocmai în timpul recentu érăști unu tempo mai viu, negreșită mai întâiun numai cără granița Austriei.

Parisu, 19 Aprilie. Guvernul a ordonat să se facă mari pregătiri militare cu ocazia unei întruniri de mâne a camerei. Boulanguer (care a fostu alesu deputat) cu majoritatea sdrobitore) apare pentru întâia dată în cameră ca deputat.

Bruxela, 19 Aprilie. Conferința partidei bonapartiste de eră a hotărât să sprijină și mai departe pe Boulanguer.

Bucurescu, 19 Aprilie. Revolta tăranilor ia totu mai multu caracterul unei îndărjiră în contra proprietății, a inteligenții și a autoritatii.

Scirea unei foi germane de aci, că cabinetul Brătianu a împărtășit între tăranu 40 de milioane, banii dăruiti de Rusia pentru provocarea revoltei, e absurdă, tendențiosă și o inventiune.

DIVERSE.

Ciardașul. Aflămă în „Karpathen Post“ următoarele cuvinte ale unei mame asupra „csárdás“-ului: „Cu vre-o căță-va ană înainte acestu jocu naționalu maghiară era unu jocu grațiosu, frumosu și cu deosebire pentru streină avea unu farmecu nedescrisu; cu placere puteai să privesci ciasură intregi acestu jocu, căci erau artiști cei ce-lu jucau. Astădi numai publicul de rendu, eroii mahalalelor ilu mai jocă; publicul alesu l-a degradat înse la unu felu de cancanu, un jocu sălbaticu, care se mărginesc numai la tropoturi nebune și svircolir bestiale. Eu am oprită pe fiica mea să mai jocă „csárdás,“ și orice de căte oră se jocă acestu jocu, eu cu fiica mea părăsescu sala. Eu credu, că fiecare mamă doresce ca mine, că ar fi timpul să se desvețe tinerii noștri de unu jocu, care se jocă numai prin cele mai ordinare cărciume.“

Cursulul pieței Brașov

din 5 Aprilie st. v. 1888

Bancnote românești	Cump.	8.58	Vend.	8.60
Argintu românești	"	8.52	"	8.54
Napoleon-d'ori	"	10.03	"	10.06
Lire turcescă	"	11.32	"	11.37
Imperiali	"	10.32	"	10.37
Galbeni	"	5.90	"	5.92
Serii. fonic. „Albina“ 6%	"	101.—	"	—
5%	"	98.—	"	98.50
Ruble rusescă	"	104.50	"	105.50
Discontul	"	6½—8%	pe anu.	

Cursulul la bursa de Viena

din 18 Aprilie st. n. 1888.

Renta de auru 4%	...	...	...	97.—

Depositul fabricii de mărfuri de argilă arsă și de sobe de călări la **LUDWIG RHEIN**, Brașov, Strada Poștii No. 608.

Rugăm pe domnii abonați ca la reînoirea prenumerației să binevoiască a serie pe cuponul mandatului postaliu și numerii de pe fâșia sub care au primită diarul nostru până acuma.

Totodată facem cunoșterea colectării tuturor D-lorū abonați, că mai avem din anii trecuți numeri pentru complectarea colectiunilor „Gazetei”, precum și câteva în trezi colectiuni, pentru cari se pot adresa la subsemnata Administrație în casu de trebuință.

Administrație „Gazetei Transilvaniie”.

Fabrica de mărfuri de argilă arsă și de sobe de călări din **LUDWIG RHEIN**, Brașov,

Societate pe acți.

A venit onore a anunța, că singurul reprezentant al fabricii noastre de humă arsă [panele de lemn] din Cârșianu este de aci încolo domnul **Ludwig Rhein**, Brașov, Strada Poștii [Nonnenasse] №. 608, unde pentru interesante publican.

Fabrica de mărfuri de argilă (humă) arsă și de sobe de călări din Cârșianu, produsele noastre de cel mai bun și mai probat argilă alături de celelalte — siguri împotriva focului — și recomandăni en deosebire

Sobe de călări și sobe cu vatră turnate în forme mele și colorile cele mai moderne și mai pline de gust.

Mărfuri de Chamoth: cărămidă de Chamoth, construite pe amănunte, suzinare pentru conduceră spini, de orice dimensiune, suzină — durabilitatea se garantă — copiere de următoare [cozuri] de transformări și mărimea, tevi pentru apă, horuri pentru pareri, ieze pentru nutritiuni calori, în formă de scoici, cărămidă de filtrează, ramure de suzinari, canale pentru abortați, palme, blide, și altele și altele; asemenei și mărfuri de argilă pregătite după modele și desenuri.

Ornamente pentru zidiri, (terracotta) se prepară prompt și forte efici.

Recomandându fabricatele noastre bunăvoiei onor, publică, ce și până acum a avut și asigurându-le de cele mai atenți servicii și pe prețuri forte ieftine.

Ne rugăm ca comandele să se adreseze la depositul nostru la d-l

LUDWIG RHEIN,
BRAȘOVU, strada Poștii Nr. 608.

Fabrica pe acti de humă arsă și de sobe de călări

din Cârșianu.

Depositul fabricii de mărfuri de argilă arsă și de sobe de călări la **LUDWIG RHEIN**, Brașov.

Bursa de București.

Cota oficială dela 6 Aprilie st. v. 1888.

	Cump.	vend.
Renta română 5%	90.—	91.—
Renta rom. amort. 5%	92.3/4	93.—
Renta convert. 6%	89.—	89.—
Impr. oraș. Buc. 20 fr.	35.—	36.—
Credit fond. rural 7%	104.1/4	104.—
" " 5%	89.—	89.—
" " urban 7%	102.1/4	102.3/4
" " 6%	95.1/4	96.—
" " 5%	85.1/2	86.—
Banka nat. a Rom. 500 Lei.	10.15	10.20—
Ac. de asig. Dacia-Rom..	2.20	2.30—
Ac. de asig. Națională..	198—	200—
Aur contra bilete de bancă	17.1/2	17.1/2
Bancnote austri. contra aur.	2.18	2.2

TIPOGRAFIA A. MUREȘIANU, BRAȘOVU,

PIAȚA MARE Nr. 22,

înființată cu începerea anului acestuia, provăduță cu cele mai nouă mijloace tehnice și asortată cu cele mai moderne tipuri,

primesc și efectuează totu felul de lucrări tipografice, precum:

Opuri și broșure, statute, foi periodice, imprimate artistice în aur, argint și colori, tabele, etichete de totu feliul și esecutat elegant.

Pentru comercianți: adrese pe scrisori, facture, liste cu prețuri curente, avisuri, recomandații, circulare și a. s.

Programe elegante, bilete vizită, bilete de logodnă și de nuntă, după dorință și în colore.

Dispunendu de mașini perfecționate și de isvor de eftine pentru procurarea hârtiei, stabilimentul nostru tipografic este în poziție a eseuta orice comandă în modul celu mai exact și estetic precum și cu prețurile cele mai moderate.

Comandele eventuale se primesc în bioului tipografiei, Brașov, piața mare Nr. 22, etajul I, cătră stradă. Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.